

УДК 330.88:338.46

Оксана Давидова

*д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри туризму,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Від початку 2020 року в усьому світі відбулися суттєві зміни в усіх сферах життя, які значно вплинули і на функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Вони спонукають власників готельно-ресторанного бізнесу трансформуватися та адаптуватися до нових викликів і умов життєдіяльності. Очевидно, що криза, яку спричинила хвороба COVID-19, стала вирішальною причиною трансформації міжнародної та національної економіки, соціально-економічних відносин, переосмислення наявних умов та винайдення резервів для пристосування до них.

Отже, підприємствам готельно-ресторанного бізнесу необхідно не тільки адаптуватися до змін, а цілеспрямовано створювати можливості для утримання на ринку та знаходити нові вектори розвитку [1–2].

Згідно зі статистичними даними, за 2020 рік загальний фінансовий результат діяльності закладів розміщення та ресторанного господарства став від'ємним, що свідчить про перевищення витрат над доходами і становить понад 2440,0 млн грн.

Зниження попиту на послуги закладів готельно-ресторанного господарства, що спричинила пандемія COVID-19, можна пояснити такими чинниками:

- зниження купівельної спроможності населення;
- зміни структури споживання, купівельної поведінки та стилю життя людей в Україні та у світі в цілому;
- зростання побоювань, пов'язаних з поширенням вірусу, та скорочення до мінімуму відвідувань громадських місць;
- обмеження можливостей пересування і, як наслідок, зменшення внутрішніх туристичних, виїзних та в'їзних потоків;

- формування знань та навичок щодо онлайн-комунікацій, опанування й використання сучасних інформаційних технологій, зокрема проведення конференцій, нарад тощо, унаслідок чого скорочуються потоки бізнес-тревел.

Розуміння змін у поведінці споживачів, що виникли внаслідок пандемії COVID-19, має вирішальне значення для успішної роботи підприємств готельно-ресторанного бізнесу під час цієї глобальної кризи. У відповідь на зовнішні виклики підприємствам готельно-ресторанного бізнесу необхідно впроваджувати більш довгострокові стратегічні рішення, що надаватимуть можливість зберегти конкурентоспроможність у новостворених умовах [3–4].

В умовах турбулентного зовнішнього середовища перед підприємствами готельно-ресторанного бізнесу постають такі завдання:

- регенерація діяльності та забезпечення потоків споживачів в умовах значного спаду попиту на послуги готельно-ресторанного господарства;
- зменшення фінансових втрат та запобігання банкрутству;
- відповідність закладу нормам безпеки персоналу та споживачів, що вимагатиме додаткових витрат та розроблення та впровадження нових стандартів обслуговування;
- підтримка інфраструктури та матеріально-технічної бази в належному стані;
- максимальне утримання сформованого високопрофесійного персоналу, звільнення якого призведе до втрати ресурсів для високоякісного обслуговування після відновлення роботи;
- забезпечення стабільної роботи закладів готельно-ресторанного бізнесу за допомогою впровадження інновацій;
- широке впровадження інформаційних технологій та електронних комунікацій, що дасть змогу швидко отримувати інформацію стосовно послуг готельно-ресторанного господарства та умов їх одержання, здійснювати розрахункові операції в зручному форматі тощо.

Виконання зазначених завдань можливе за умов формування, стимулювання та підтримання попиту на послуги закладів готельно-ресторанного господарства, що забезпечить підприємствам стабільність доходів і можливості для виживання та подальшого розвитку.

Отже, сучасний стан життя в Україні та у світі кардинально змінився, і до цього усім необхідно адаптуватися. Нові виклики зовнішнього середовища потребують не просто адаптації підприємств готельно-ресторанного бізнесу, а радикальної трансформації методів та принципів управління, що можливе завдяки застосуванню інноваційного управління. Адаптивне інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства дасть змогу реалізувати внутрішній потенціал, діяти ефективніше, виходити на світові ринки та забезпечувати підприємству високі конкурентні позиції.

Ключові слова: готельно-ресторанний бізнес, розвиток, управління, адаптація.

Список використаних джерел

1. Давидова О. Ю. Концептуальні фактори розвитку готельно-ресторанної галузі України / Давидова О. Ю., Ліннік В. Ю. // Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Серія: Економіка : зб. наук. пр.– Одеса, 2015.– Т. 20, вип. 6.– С. 36–40.
2. Давидова О. Ю. Формування системи адаптивного інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства / Давидова О. Ю. // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр.– Харків : ХДУХТ, 2019.– вип. 1(29).– С. 195–207.
3. Sustainable development of enterprises with digitalization of the economic management / Davydova O., Kashchena N., Staverska T., Chmil H. // International Journal of Advanced Science and Technology.– 2020.– Vol. 29, N. 8s.– P. 2370–2378.
4. Давидова О. Ю. Система організації мотивації працівників як фактор підвищення процесу інтелектуалізації на підприємствах / Давидова О. Ю., Чобіток В. І. // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр.– Харків : ХДУХТ, 2020.– Вип. 2(32).– С. 188–199.